

Kadernota 'Educatie 2008 t/m 2011'

Inhoudsopgave

- 1. Vooraf**
  - 2. Inleiding**
  - 3. Doel van de Kadernota 'Educatie 2008 t/m 2011'**
  - 4. Ontwikkelingen en trends in de samenleving**
    - 4.1 Algemene economische en maatschappelijke ontwikkelingen**
    - 4.2 Demografische ontwikkelingen**
    - 4.3 Rijksbeleid**
    - 4.4 ROC Midden Nederland**
    - 4.5 Gemeente(n)**
  - 5. Gemeentelijke beleidsdoelstellingen**
  - 6. Visie op educatie**
  - 7. Beleidsdoelen educatie 2008 t/m 2011**
  - 8. Instrumenten om beleidsdoelen educatie te realiseren**
    - 8.1 Regionale samenwerking**
    - 8.2 Financiering educatie**
    - 8.3 Aanpalende beleidsvelden en budgetten**
  - 9. Beleidsprioriteiten educatie 2008 t/m 2011**
    - 9.1 Prioritaire doelgroepen**
    - 9.2 Beleidsprioriteiten en randvoorwaarden**
  - 10. Uitvoering educatieve aanbod**
    - 10.1 ROC Midden Nederland als uitvoerder van het jaarplan**
    - 10.2 Het cursusaanbod educatie**
    - 10.3 Vastleggen beoogde en bereikte resultaten**
  - 11. Samenvattend voorstel**
-
- Bijlage 1 Ontwikkelingen en trends in de samenleving**
    - 1.1 Algemene economische en maatschappelijke ontwikkelingen**
    - 1.2 Demografische ontwikkelingen**
    - 1.3 Rijksbeleid**
    - 1.4 ROC Midden Nederland**
    - 1.5 Gemeente(n)**
  - Bijlage 2 Lijst van afkortingen**

1. Vooraf

Het beleidsveld educatie staat niet op zichzelf. Educatie heeft raakvlakken met tal van andere beleidsvelden en draagt bij aan het realiseren van brede gemeentelijke beleidsdoelstellingen die gericht zijn op 'participatie van de burger in de samenleving'. De opgave voor de gemeenten is samenhang te scheppen in het te voeren educatiebeleid.

2. Inleiding

De looptijd van de regionale Kadernota 'Educatie & Inburgering 2004 t/m/ 2006' (verlengd t/m 2007) is verstreken. Daarom is het nodig dat de 5 samenwerkende regiogemeenten ⁽¹⁾ een nieuwe Kadernota 'Educatie 2008 t/m 2010' vaststellen. In deze kadernota zijn de hoofdlijnen van het educatiebeleid voor de komende jaren vastgelegd.

De kadernota presenteert een aantal ontwikkelingen en trends in de samenleving die van invloed zijn op de positie van de educatie in de samenleving. Educatie en gemeentelijk educatiebeleid is geen doel op zich, maar een middel om brede gemeentelijke beleidsdoelstellingen te realiseren. Vanuit die opvatting wordt de visie van de gemeente op educatie geformuleerd. Op basis van deze visie worden de beleidsdoelen, de doelgroepen en de beleidsprioriteiten t.a.v. educatie beschreven.

3. Doel van de Kadernota 'Educatie 2008 t/m 2011'

Het doel van de kadernota is een beleids- en toetsingskader te bieden voor de lokale en regionale initiatieven op het terrein van educatie.

Met de vaststelling van deze kadernota door de respectievelijke raden van de regiogemeenten wordt een gemeenschappelijk kader geschapen op basis waarvan de Jaarplannen Educatie worden opgesteld en getoetst. Deze jaarplannen worden jaarlijks door de colleges van de regio vastgesteld. Centrumgemeente Zeist sluit jaarlijks namens de regiogemeenten de op het jaarplan gebaseerde productovereenkomsten educatie met ROC Midden Nederland.

4. Ontwikkelingen en trends in de samenleving

Bepaalde ontwikkelingen en trends hebben invloed op de positie van de educatie in de samenleving en de bijdrage die educatie kan leveren aan het bevorderen van actieve participatie van burgers in de samenleving. Onderstaand worden een aantal van deze ontwikkelingen en trends kort aangeduid.

Voor een uitgebreidere toelichting wordt verwezen naar **bijlage 1**.

4.1 Algemene economische en maatschappelijke ontwikkelingen

Per 1 augustus 2007 is de leerplichtleeftijd verhoogd van 16 jaar en 9 maanden naar 18 jaar. Dit betekent dat leerlingen in het reguliere voortgezet onderwijs langer onderwijs moeten volgen, gericht op het behalen van hun startkwalificatie, t.w. minimaal een havo- of mbo-diploma. Jongeren met een startkwalificatie hebben betere kansen op de arbeidsmarkt.

Veel jongeren tussen 18-23 jaar verlaten het onderwijs zonder startkwalificatie tot 'beginnend beroepsbeoefenaar'. Deze doelgroep verdient extra aandacht als het gaat om het weer terugleiden naar het onderwijs, hetzij naar het reguliere onderwijs, hetzij naar een alternatief (voor)traject binnen de Educatie en/of het MBO. Een goede samenwerking tussen vo-scholen en het ROC biedt leerlingen meer mogelijkheden om een startkwalificatie te halen.

Er zijn nog veel autochtone en allochtone Nederlanders die om uiteenlopende redenen het Nederlands niet goed kunnen lezen en schrijven.

Hoewel de arbeidsmarkt aantrekt, hebben veel mensen geen werk en zijn afhankelijk van een uitkering.

⁽¹⁾ Het betreft de gemeenten Zeist (centrumgemeente), De Bilt, Bunnik, Utrechtse Heuvelrug en Wijk bij Duurstede.

Voor met name laagopgeleiden is het vinden en behouden van betaald werk moeilijker geworden. Scholing, bijscholing en omscholing in richtingen waar de arbeidsmarkt naar vraagt worden belangrijker.

In verband met de aantrekkende economie is er op de arbeidsmarkt meer vraag naar herintredende vrouwen en ouderen.

Er bestaat binnen het bestand van uitkeringsgerechtigden een harde kern van mensen die door persoonlijke omstandigheden niet in staat zijn tot het verrichten van reguliere of gesubsidieerde arbeid. Meer en andersoortige inzet is nodig om de harde kern van uitkeringsgerechtigden geplaatst te krijgen. Dit betekent deze mensen waar mogelijk activeren en hen toeleiden naar vormen van sociale activering, zoals vrijwilligerswerk. Een voorbeeld van deze activering is het project 'Veerkracht'. De educatie kan daartoe in overleg met de RSD programma's ontwikkelen en uitvoeren.

Het aantal mensen/huishoudens met problematische schulden neemt toe. Vanuit de educatie worden voorlichting en cursorische activiteiten geboden om mensen te leren beter met geld om te gaan.

4.2 Demografische ontwikkelingen

Door toenemende vergrijzing zullen in de nabije toekomst steeds meer vitale ouderen van 55+ een beroep doen op educatieve voorzieningen en cursusaanbod.

Het aandeel allochtonen in de populatie van deelnemers aan educatie zal in de toekomst verder toenemen. Het betreft m.n. analfabete allochtonen en de niet-inburgeringsplichtige hoger-opgeleide allochtonen.

4.3 Rijksbeleid

Gemeenten hebben tot taak een aantal wetten en regelingen uit te voeren die er op gericht zijn kwetsbare burgers een volwaardige plek te geven in de samenleving en hen te stimuleren actief te participeren.

Wet Maatschappelijke Ondersteuning

Educatie kan op verschillende wijzen bijdragen aan de zelfredzaamheid en participatie van (specifieke) doelgroepen van de WMO. Dit geldt m.n. voor 4 van de 9 prestatievelden van de WMO, te weten:

1. bevorderen van sociale samenhang/leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten;
2. preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen en ouders met opvoedingsproblemen;
3. geven van informatie, advies en cliëntondersteuning en
4. het bevorderen van maatschappelijke participatie van mensen met een beperking, chronisch psychisch probleem of psycho-sociaal probleem.

Het ROC is bereid en in staat om in overleg met betrokken instellingen en (potentiële) deelnemers educatief aanbod te ontwikkelen en uit te voeren. Het aanbod wordt daarbij afgestemd op de leerbehoefte/-vraag van de deelnemers.

Wet werk & bijstand

De RSD kan met het scholings-/werkdeel van de Wwb flexibel omgaan om trajecten naar (gesubsidieerde) arbeid in te kopen en kansen van achterstandsgroepen op de arbeidsmarkt te verbeteren. WEB-gelden kunnen – aanvullend – worden ingezet voor (cursus)aanbod in het kader van reïntegratie en sociale activering.

Wet Inburgering

Analfabete allochtonen kunnen met een voortraject gebruik maken van educatie alvorens zij als inburgeringsplichtigen instromen in een inburgeringstraject onder de WI. Ook hoger opgeleide allochtonen vanaf niveau A2 kunnen nog gebruik maken van de WEB.

Regeling Generaal Pardon

Volwassen generaal pardonners zijn in principe allemaal inburgeringsplichtig. Voor de inburgering stelt het rijk extra middelen beschikbaar. De analfabeten onder deze generaal pardonners komen in aanmerking voor educatieve trajecten ten laste van de WEB alvorens zij als inburgeringsplichtigen instromen in een inburgeringstraject onder de WI.

Participatiefonds

Het nieuwe kabinet is voornemens een participatiefonds in te stellen waarin de middelen voor educatie, inburgering en reïntegratie (werkdeel) worden opgenomen, opdat de gemeenten deze middelen flexibeler kunnen inzetten voor doelgroepen die in verschillende opzichten in achterstand (dreigen te) verkeren. Zodra over de vorming van dit fonds meer bekend is, worden de gevolgen hiervan voor de (regio) gemeenten in beeld gebracht.

Kanttekening bij het uitvoeren van rijksbeleid

Veranderingen in wet- en regelgeving van het rijk zijn veelal bedoeld om gemeenten meer kansen en autonomie te geven om beleid te ontwikkelen en uit te voeren. Overigens gaat deze decentralisatie van taken veelal gepaard met efficiëncy-kortingen en voorziet het rijk vaak niet in het beschikbaar stellen van budget voor invoeringskosten en voorziet het rijk al evenmin in budget voor ambtelijke formatie om de nieuwe taken uit te voeren.

4.4 ROC Midden Nederland

Het ROC profileert zich als een ondernemende organisatie die ‘ondernemend leren’ hanteert als onderwijs-concept voor het primaire proces. Het hanteert daarbij het onderwijsconcept ‘competentiegericht leren’ met als doel de deelnemer/cursist regisseur te maken over zijn eigen situatie. De cursist is verantwoordelijk voor zijn eigen leerproces en leerresultaten. De docent heeft daarbij een meer begeleidende rol. Bij een aantal cursussen legt de deelnemer zijn eigen leerresultaten vast een zgn. ‘portfolio’. Het cursusaanbod wordt zo veel mogelijk afgestemd op behoeften/vragen vanuit de praktijk. Het ROC besteedt in toenemende mate aandacht aan het tegengaan van verzuim en uitval bij cursussen.

Deze ontwikkelingen binnen het ROC sluiten aan bij de onder 9.2 vermelde beleidsprioriteiten.

4.5 Gemeenten

De invoering van het dualisme in de lokale politiek en het lokale bestuur betekent dat de raad de hoofdlijnen van beleid vastlegt. Het college is verantwoordelijk voor de uitwerking en uitvoering van het door de raad vastgestelde beleid. Op zijn beurt controleert de raad de uitvoering van het beleid. Voorliggende kadernota is een voorbeeld van op hoofdlijnen geformuleerd beleid.

Niet alleen op het vlak van educatie wordt regionaal samengewerkt. Inmiddels is de RSD gevormd en operationeel. Op het vlak van activerend arbeidsmarktbeleid (arbeidstoeleiding, sociale activering) is de samenwerking van de regiogemeenten groeiende. Nog de nodige aandacht verdient de opbouw van een netwerk van/met lokale en regionale werkgevers gericht op bevorderen en faciliteren uitstroom naar (gesubsidieerde) arbeid.

Intern binnen de gemeenten blijft aandacht nodig voor het beschikbaar stellen van voldoende ambtelijke formatie voor de uitvoering van (beleids)taken. Op regionaal niveau blijft het realiseren van meer samenhang en afstemming tussen educatie en inburgering belangrijk aandachtspunt. Behalve de gemeenten speelt de RSD – mede als uitvoerder van de WI – hierin ook een belangrijke rol.

5. Brede gemeentelijke beleidsdoelstellingen

De geschetste ontwikkelingen en trends in de samenleving hebben gevolgen voor de door de gemeenten te realiseren beleidsdoelstellingen, waar onder meer de educatie aan moet bijdragen.

Als brede gemeentelijke beleidsdoelstellingen zijn te formuleren:

1. bevorderen dat alle burgers (allochtoon/autochtoon, jong/oud, werkend/niet-werkend) actief participeren en meedoen in de samenleving;
2. bevorderen van de sociale samenhang en leefbaarheid in wijken, buurten en dorpen en versterken van de betrokkenheid van de bewoners op elkaar;
3. bevorderen dat burgers individuele verantwoordelijkheid (leren) dragen voor hun acties;
4. bevorderen dat instellingen en maatschappelijke organisaties actief inspelen op wensen en initiatieven van (groepen van) burgers;
5. bevorderen dat burgers actief gebruik kunnen maken van het vraaggericht aanbod van instellingen en

- voorzieningen en dat deze bereikbaar en toegankelijk zijn;
6. bevorderen dat burgers in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien en voor degenen die dat nog niet of niet meer kunnen (financiële) ondersteuning bieden.

6. Visie op educatie

Mensen/burgers leren gedurende hun hele leven. Dat begint in de thuissituatie en de woonomgeving. In geïnstitutionaliseerde vorm gebeurt dat op de peuterspeelzaal, de kinderopvang, de basisschool, het voortgezet onderwijs, het beroepsonderwijs t/m de universiteit. En later in de werksituatie. Educatie bevindt zich in deze keten tussen voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs. Educatie biedt (jong) volwassenen een tweede kans om een onderbroken loopbaan in het voortgezet onderwijs alsnog af te ronden en biedt (oudere) volwassenen een tweede weg zich op bepaalde onderdelen te scholen.

Educatie is geen doel op zich, maar een van de middelen die de burger in staat stelt actief te participeren in de samenleving, zich een plek op de arbeidsmarkt te verwerven, deze te behouden en zich desgewenst beroepsmatig verder te scholen.

Educatie staat in dienst van de gemeentelijke doelstellingen van het brede welzijnsbeleid. Educatie heeft raakvlakken met veel andere gemeentelijke beleidsterreinen, zoals het peuterspeelzaalwerk en de kinderopvang, het basis- en voortgezet onderwijs, het tegengaan van schoolverzuim en voorkómen van schooluitval; de (jeugd)hulpverlening, het minimabeleid en schuldhulpverlening, inburgering, participatiebevorderende activiteiten onder de WMO, activerend arbeidsmarktbeleid, etc.

7. Beleidsdoelen educatie 2008 t/m 2011

Educatie moet bijdragen aan het realiseren van de onder 5. genoemde brede gemeentelijke beleidsdoelstellingen. Beleidsdoelen educatie van de gemeenten zijn het bevorderen van onderwijs/educatie aan volwassenen die in achterstand (dreigen te) verkeren, gericht op:

1. persoonlijke ontplooiing;
2. actieve participatie in de samenleving en deelname aan vrijwilligerswerk;
3. doorstroming naar vervolg-, resp. beroepsonderwijs;
4. (her)intreding op de arbeidsmarkt en op versterking van de positie op de reguliere arbeidsmarkt.

Doelgroepen van educatie zijn volwassen inwoners, die in achterstandssituaties (dreigen te) verkeren, bijvoorbeeld op het vlak van onderwijs, opvoeding, welzijn, wonen, werken, gezondheid.

8. Instrumenten om beleidsdoelen educatie te realiseren

Om de beleidsdoelen educatie te realiseren hanteren de gemeenten de volgende instrumenten:

- binnen het kader van de WEB gezamenlijk beleid voeren en de regionale samenwerking versterken.
- de gemeentelijke regievoering versterken over de uit te voeren educatieve trajecten;
- prioritaire doelgroepen benoemen;
- de integraliteit (inhoudelijk en organisatorisch) van het beleidsveld educatie met aanpalende beleidsvelden versterken, zoals toeleiding naar (gesubsidieerde/reguliere) arbeid, sociale activering, voorkomen uitval uit reguliere onderwijs, schuldhulpverlening, de inburgering, de prestatievelden op het terrein van de WMO;
- gezamenlijke inzet van het rijksbudget educatie (WEB-budget)
- te onderzoeken welke budgetten vanuit aanpalende beleidsvelden in combinatie met het WEB-budget kunnen worden ingezet ter realisering van bovengenoemde beleidsdoelen.

8.1 Regionale samenwerking

De regionale samenwerking is als volgt vorm gegeven:

1. Het regionaal AOE, bestaande uit ambtenaren educatie van de regiogemeenten, bereidt de kadernota,

- de jaarplannen en de productovereenkomsten voor. Het AOE adviseert terzake het PhOEI.
2. Tussentijds vindt periodiek ambtelijk overleg plaats met de directie Educatie van het ROC over de voortgang in de uitvoering van het educatieve aanbod in relatie tot de gestelde beleidsprioriteiten.
  3. Het Portefeuillehouders Overleg Educatie en Inburgering (PhOEI), bestaande uit de functionele wethouders van de regiogemeenten, fungeert als overleg waarbinnen de jaarlijkse beleidsprioriteiten educatie worden besproken en afgestemd; zulks op basis van de kadernota.
  4. Het PhOEI adviseert de colleges inzake de vaststelling van de kadernota en de jaarplannen.
  5. De kadernota wordt vastgesteld door de respectievelijke raden en de Jaarplannen Educatie door de respectievelijke colleges.
  6. Zeist fungeert als centrumgemeente, d.w.z. verricht een aantal coördinerende taken, alsmede financiële en administratieve taken t.b.v. de samenwerkende gemeenten en ontvangt daartoe van elke gemeente uit eigen middelen een bijdrage naar rato van inwonertal.

8.2 Financiering educatie

Het rijk verstrekt jaarlijks aan centrumgemeente Zeist de rijksbijdrage educatie. Deze bedraagt vanaf 2008 ca. € 1.800.000 per jaar. Met deze rijksmiddelen wordt het regionale educatieve aanbod van het ROC gefinancierd. De beleidsprioriteiten worden gerealiseerd binnen het kader van de jaarlijkse rijksbijdrage educatie. Er wordt op grond van deze kadernota géén nieuw of extra budget gevraagd. Gemeente Zeist (centrumgemeente) rekent verstrekte WEB-gelden af met het ROC en verantwoordt de besteding van deze middelen naar het rijk.

8.3 Aanpalende beleidsvelden en budgetten

In de komende periode zal onderzocht worden welke budgetten vanuit aanpalende beleidsvelden in combinatie met educatiegelden kunnen worden ingezet ter realisering van de beleidsdoelen educatie. Het gaat om onderstaande beleidsvelden en budgetten:

- Inburgering en het rijksbudget inburgering 2008 e.v.
- Reïntegratie en sociale activering en het scholings- en werkdeel van de Wwb.
- Participatiebevorderende activiteiten onder de WMO en bijbehorende (welzijns)budgetten.

9. Beleidsprioriteiten educatie 2008 t/m 2011

9.1 Prioritaire doelgroepen

Doelgroepen, die in achterstand (dreigen te) verkeren, hebben prioriteit bij deelname aan het cursus-aanbod educatie. Het is per saldo aan de gemeentebesturen te bepalen of en in welke mate onderstaande doelgroepen prioriteit hebben. Voorgesteld wordt onderstaande doelgroepen **hoge prioriteit** te geven:

1. Jongeren bóven 18 jaar, die certificaat- cq.diplomagericht aan VAVO (²) willen deelnemen; zulks o.g.v. de Wet Voortgezet Onderwijs om zoveel mogelijk mensen de gelegenheid te geven vóór hun 23-ste een startkwalificatie tot beginnend beroepsbeoefenaar te behalen;
2. Analfabete (³) en laaggeletterde burgers (volwassenen die niet of niet goed Nederlands kunnen lezen e/o schrijven);
3. Uitkeringsgerechtigden, flankerend aan een reïntegratietraject;
4. Mensen met problematische schulden die schuldhelpverlening ontvangen via BSR van de RSD.
5. Doelgroepen WMO (mensen met een beperking, chronisch psychisch probleem of psycho-sociaal probleem).

Doelgroepen met een **lagere prioriteit** (deze worden geplaatst als daar ruimte voor is ná de prioritaire groepen) bestaan uit:

(²) Het is primair de taak van leerplicht en de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) om uitvallers uit het voortgezet onderwijs weer toe te leiden naar het voortgezet onderwijs. Als dat niet lukt dan is het van belang dat deze jongeren toch kunnen instromen in het VAVO om hun startkwalificatie te behalen.

(³) Een **analfabeet** is iemand die de vaardigheid in lezen, spellen en schrijven niet of in onvoldoende mate beheerst. In het Nederlands maken we onderscheid tussen analfabeten en laaggeletterden. Laaggeletterden kunnen wel lezen en schrijven, maar beheersen deze vaardigheden niet goed genoeg om te kunnen functioneren in de samenleving.

6. Niet-uitkeringsgerechtigden, waaronder herintredende vrouwen;
7. Hoger-opgeleide allochtonen die het Nederlands beheersen vanaf niveau A2;
8. De doelgroep 55-plus / senioren;
9. Zgn. 'vrije instroom / zelfmelders', mits de zelfmelders in achterstand (dreigen te) verkeren.

9.2 Beleidsprioriteiten en randvoorwaarden

De gemeenten stellen de volgende beleidsprioriteiten en randvoorwaarden ter realisering in de komende periode. Deze prioriteiten worden nader uitgewerkt in de Jaarplannen Educatie en in het educatieve aanbod van het ROC, zoals dat wordt vastgelegd in de productovereenkomsten:

Beleidsprioriteiten

- Vormgeven aan de ketenbenadering staat centraal, zowel naar betrokken organisaties als naar de deelnemer;
- Bestrijden van laaggeletterdheid van Nederlanders op basis van het landelijk Actieplan Laaggeletterdheid;
- Cursusaanbod voor mensen met problematische schulden die gemeld staan bij BSR van de RSD.
- Voorkómen van voortijdig schoolverlaten door VAVO-aanbod aan die jongeren die om bepaalde redenen het reguliere voortgezet onderwijs niet meer kunnen/willen volgen.
- Uitkeringsafhankelijken bedienen met educatie en zonodig een vervolgaanbod te doen in de vorm van een reïntegratietraject naar (gesubsidieerd) werk, (vervolg)educatie of een zorgtraject in de vorm van sociale activering, vrijwilligerswerk of anderszins;
- Ontwikkelen en inzetten van duale, bij voorkeur geïntegreerde, trajecten voor deelnemers; (taal/werkstages en andere praktijkcomponenten vormen een belangrijk onderdeel van deze trajecten)

Deze beleidsprioriteiten zullen op basis van nieuwe ontwikkelingen en evaluatie van de uitvoering van het educatieve aanbod jaarlijks worden bijgesteld voor de daarop volgende jaren.

Randvoorwaarden

Randvoorwaarden ter realisering van deze beleidsprioriteiten zijn:

- De noodzaak dat het ROC de educatieve behoefte/vraag van (potentiële) deelnemers inventariseert;
- De noodzaak dat het ROC het educatieve aanbod afstemt op de behoefte/vraag van de deelnemers;
- Doelperspectief/uitstroomperspectief van trajecten te laten vastleggen door het ROC;
- Het effectief tegengaan van verzuim en uitval bij cursussen;
- Het begeleiden van deelnemers aan educatie op basis van het vastgestelde en met de deelnemer overeengekomen doelperspectief/uitstroomperspectief;
- Decentrale uitvoering van het cursusaanbod. Naast de hoofdvesting in Zeist, biedt het ROC de deelnemers leslocaties, die met openbaar vervoer binnen redelijke tijd bereikbaar zijn. Dit betekent minimaal één leslocatie in elke regiogemeente, bij voldoende deelnemers;
- Onderzoek naar welke budgetten vanuit aanpalende beleidsvelden in combinatie met educatiegelden kunnen worden ingezet.

10. Uitvoering educatieve aanbod

10.1 ROC Midden Nederland als uitvoerder van het jaarplan

Sedert enkele jaren is ROC Midden Nederlander in omvang een van de grootste ROC's van Nederland met een werkgebied zo groot als de provincie Utrecht en zelfs daar buiten.

Voor wat betreft de educatie is, zolang de WEB daarop geen wijziging aanbrengt, sprake van gedwongen winkelnering. Gedwongen winkelnering betekent dat gemeenten verplicht zijn de WEB-gelden te besteden bij een ROC. In onze regio is ROC Midden Nederland het enige ROC met een educatie-licentie.

Het is daarom voor de handliggend dat de regiogemeenten dit ROC belasten met het uitvoeren van het regionale aanbod. Bovendien hebben de regiogemeenten begin vorig jaar een meerjaren raamovereenkomst Educatie 2006 t/m 2009 met dit ROC afgesloten.

De facto is er in de regio voor wat betreft de educatie sprake van een monopoliepositie van dit ROC. In de onderhandelingen over de productovereenkomsten dienen de gemeenten hier attent op te zijn.

10.2 Het cursusaanbod educatie

ROC Midden Nederland vertaalt de gemeentelijke beleidsdoelen educatie en de beleidsprioriteiten naar een (jaarlijks) cursusaanbod educatie gericht op het doelperspectief/uitstroomperspectief:

1. maatschappelijke redzaamheid:

Het opdoen of vergroten van vaardigheden om zich (beter) in de maatschappij of in de eigen sociale omgeving te kunnen redden (einddoel: actief participeren in de samenleving, sociaal actief worden).

2. educatieve redzaamheid:

Het volgen van cursussen als opstap naar een vervolgopleiding in de AVO-sector of in de sector van beroepsvoorbereidende opleidingen (einddoel: doorstromen naar vervolg- of beroepsopleiding).

3. professionele redzaamheid:

Het opdoen van kennis en vaardigheden om aan het werk te komen of te blijven (einddoel: het vinden of behouden van een gesubsidieerde of reguliere arbeidsplaats)

10.3 Vastleggen beoogde en bereikte resultaten

De gemeentelijke beleidsprioriteiten inzake educatie worden in overleg met de regiogemeenten door het ROC vertaald naar concrete (cursus)activiteiten. In het educatieve aanbod worden vastgelegd het soort en aantal cursussen, de duur en intensiteit van de cursussen, doelen en doelgroepen, alsmede de kosten. De te behalen resultaten worden in de productovereenkomsten tussen de gemeenten en ROC Midden Nederland vastgelegd. Het ROC rapporteert de behaalde resultaten naar de gemeenten, zodat deze kunnen vaststellen of en in hoeverre het ROC heeft voldaan aan de in de productovereenkomsten vastgelegde afspraken. Op basis van nadere evaluatie zullen indien nodig de beleidsprioriteiten worden bijgesteld.

11. Samenvattend voorstel

De raad wordt voorgesteld voorliggende kadernota 'Educatie 2008 t/m 2011' vast te stellen.

Bijlage 1 Ontwikkelingen en trends in de samenleving

Bepaalde ontwikkelingen en trends hebben invloed op de positie van de educatie in de samenleving en de bijdrage die educatie kan leveren aan het bevorderen van actieve participatie van burgers in de samenleving. Onderstaand worden een aantal van deze ontwikkelingen en trends geschetst.

1.1 Algemene economische en maatschappelijke ontwikkelingen

Per 1 augustus 2007 is de leerplichtleeftijd verhoogd van 16 jaar en 9 maanden naar 18 jaar. Dit betekent dat leerlingen in het reguliere voortgezet onderwijs langer onderwijs moeten volgen, gericht op het behalen van hun startkwalificatie, t.w. minimaal een havo- of mbo-diploma. Jongeren met een startkwalificatie hebben betere kansen op de arbeidsmarkt.

Het bestrijden van jeugdwerkloosheid blijft aandachtspunt voor de gemeenten. Jongeren zonder afgeronde (beroeps)opleiding zijn kwetsbaar op de arbeidsmarkt. Als de economie verzwakt komen zij moeilijk aan vast werk of worden eerder ontslagen. Er zijn nog veel jongeren tussen 18 – 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten.

Deze doelgroep verdient extra aandacht als het gaat om het weer terugleiden naar het onderwijs, hetzij naar het reguliere onderwijs, hetzij naar een alternatief (voor)traject binnen de Educatie en/of het MBO. Voor deze jongeren is het belangrijk om zelf de tijd in te kunnen delen. Dit motiveert tot deelname aan deze vorm van onderwijs. Ingeschat wordt dat de belangstelling voor leer-werktrajecten verder zal toenemen.

Een goede samenwerking tussen vo-scholen en het ROC biedt leerlingen meer mogelijkheden om een startkwalificatie te halen.

Er zijn nog veel autochtone en allochtone Nederlanders die om uiteenlopende redenen het Nederlands niet goed kunnen lezen en schrijven. Dit belemmert hen in hun dagelijks functioneren en maakt hen kwetsbaar in de werksituatie. Het is van belang hier in het kader van de educatie aandacht aan te besteden. Het ROC is in staat en bereid deze doelgroep op te sporen en een taalaanbod te doen.

De Nederlandse economie is bezig zich weer te herstellen. Toch heeft een groot aantal mensen geen werk en is het vinden van betaald werk voor velen – met name laagopgeleiden – moeilijker geworden. Dit heeft gevolgen voor het aantal mensen dat afhankelijk is van een uitkering. Scholing, bijscholing en omscholing in richtingen waar de arbeidsmarkt naar vraagt worden belangrijker.

Ondanks de verbeterde economie hebben een aantal huishoudens te maken met teruglopende inkomsten en stijging kosten van levensonderhoud die niet gecompenseerd worden. Daardoor neemt het aantal mensen/huishoudens met problematische schulden toe. Vanuit de educatie worden voorlichting en cursorische activiteiten worden geboden om mensen te leren beter met geld om te gaan.

1.2 Demografische ontwikkelingen

Door toenemende vergrijzing zullen in de nabije toekomst steeds meer vitale ouderen van 55+ een beroep doen op educatieve voorzieningen en cursusaanbod. Om aan deze vraag te kunnen voldoen is het te overwegen om de kosten van dergelijk aanbod in overwegende mate te laten dekken door deelnemers-bijdragen, aangezien het hier een door de bank genomen financieel draagkrachtige doelgroep betreft.

Ook al valt het grootste deel van de inburgeringsplichtigen onder de WI, toch zal het aandeel allochtonen in de populatie van deelnemers aan educatie in de toekomst verder toenemen. Zeker wat betreft de analfabete allochtonen en de niet-inburgeringsplichtige hoger-opgeleide allochtonen.

1.3 Rijksbeleid

Gemeenten hebben tot taak een aantal wetten en regelingen uit te voeren die er op gericht zijn kwetsbare burgers een volwaardige plek te geven in de samenleving en hen te stimuleren actief te participeren.

Wet Maatschappelijke Ondersteuning

Educatie kan op verschillende wijzen bijdragen aan de zelfredzaamheid en participatie van (specifieke) doelgroepen van de WMO. Dit geldt m.n. voor 4 van de 9 prestatievelden van de WMO, te weten:

1. bevorderen van sociale samenhang/leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten;
2. preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen en ouders met opvoedingsproblemen;
3. geven van informatie, advies en cliëntondersteuning en
4. het bevorderen van maatschappelijke participatie van mensen met een beperking, chronisch psychisch probleem of psycho-sociaal probleem.

Het ROC is bereid en in staat om in overleg met betrokken instellingen en (potentiële) deelnemers educatief aanbod te ontwikkelen en uit te voeren. Het aanbod wordt daarbij afgestemd op de leerbehoefte/-vraag van de deelnemers.

Wet werk & bijstand

Met de Wwb dragen de gemeenten volledige budgetverantwoordelijkheid op het terrein van uitkeringsverstrekking en reïntegratie. De RSD voert voor de regiogemeenten de Wwb uit. De RSD kan met het scholings-/werkdeel van de Wwb flexibel omgaan om trajecten naar (gesubsidieerd) arbeid in te kopen en kansen van achterstandsgroepen op de arbeidsmarkt te verbeteren.

Ook WEB-gelden kunnen – aanvullend – worden ingezet voor (cursus)aanbod in het kader van reïntegratie en sociale activering.

Wet Inburgering

De WI is per 01-01-2007 ingevoerd. Bureau Inburgering van de RSD voert deze wet uit voor de 5 regiogemeenten. Op basis van de regionale Verordening WI en de tussen de gemeenten en RSD gesloten prestatie-overeenkomst heeft de RSD als taakstelling (2007) 150 inburgeringstrajecten te starten. Deze trajecten heeft de RSD ingekocht bij een tweetal uitvoerders, te weten het ROC en Serin. De trajecten worden afgesloten met het afleggen van het inburgeringsexamen.

Analfabete inburgeringsplichtigen volgen educatietrajecten NT2, als voortraject alvorens zij instromen in een inburgeringstraject onder de WI.

Regeling Generaal Pardon

In het kader van de Regeling GP krijgen de gemeenten t/m 2009 extra taakstellingen om generaal pardonners te huisvesten. De 5 regiogemeenten hebben voor de 2^e helft 2007 een taakstelling gekregen om 58 generaal pardonners te huisvesten. Voor de periode t/m 2009 komt dit neer op naar schatting 290. Volwassen generaal pardonners zijn in principe allemaal inburgeringsplichtig. Voor de inburgering stelt het rijk extra middelen beschikbaar.

De analfabeten en de hoger opgeleiden onder deze generaal pardonners komen in aanmerking voor educatieve trajecten ten laste van de WEB.

Participatiefonds

Het nieuwe kabinet is voornemens een participatiefonds in te stellen waarin de middelen voor educatie, inburgering en reïntegratie (werkdeel) worden opgenomen, opdat de gemeenten deze middelen flexibeler kan inzetten voor doelgroepen die in verschillende opzichten in achterstand (dreigen te) verkeren. Zodra over de vorming van dit fonds meer bekend is, worden de gevolgen hiervan voor de (regio) gemeenten in beeld gebracht.

Kanttekening bij het uitvoeren van rijksbeleid

Veranderingen in wet- en regelgeving van het rijk zijn veelal bedoeld om gemeenten meer kansen en autonomie te geven om beleid te ontwikkelen en uit te voeren. Overigens gaat deze decentralisatie van taken veelal gepaard met efficiëncy-kortingen en voorziet het rijk vaak niet in het beschikbaar stellen van budget voor invoeringskosten en voorziet het rijk al evenmin in budget voor ambtelijke formatie om de nieuwe taken uit te voeren.

1.4 ROC Midden Nederland

Het ROC profileert zich als een ondernemende organisatie die ‘ondernemend leren’ hanteert als onderwijs-concept voor het primaire proces. Het hanteert daarbij het onderwijsconcept ‘competentiegericht leren’ met als doel de deelnemer/cursist gids te maken over zijn eigen situatie.

De cursist is verantwoordelijk voor zijn eigen leerproces en leerresultaten. De docent heeft daarbij een meer begeleidende rol. Bij een aantal cursussen legt de deelnemer zijn eigen leerresultaten vast een zgn. 'portfolio'. Het cursusaanbod wordt zo veel mogelijk afgestemd op behoeften/vragen vanuit de praktijk. Het ROC besteedt in toenemende mate aandacht aan het tegengaan van verzuim en uitval bij cursussen.

Deze ontwikkelingen binnen het ROC sluiten aan bij de onder 9.2 vermelde beleidsprioriteiten.

1.5 Gemeente(n)

De invoering van het dualisme in de lokale politiek en het lokale bestuur betekent dat de raad de hoofdlijnen van beleid vastlegt. Het college is verantwoordelijk voor de uitwerking en uitvoering van het door de raad vastgestelde beleid. Op zijn beurt controleert de raad de uitvoering van het beleid. Voorliggende kadernota is een voorbeeld van op hoofdlijnen geformuleerd beleid.

Niet alleen op het vlak van educatie wordt regionaal samengewerkt. Inmiddels is de RSD gevormd en operationeel. Op het vlak van activerend arbeidsmarktbeleid (arbeidstoeleiding, sociale activering) is de samenwerking van de regiogemeenten groeiende. Nog de nodige aandacht verdient de opbouw van een netwerk van/met lokale en regionale werkgevers gericht op bevorderen en faciliteren uitstroom naar (gesubsidieerde) arbeid.

Intern binnen de gemeenten blijft aandacht nodig voor het beschikbaar stellen van voldoende ambtelijke formatie voor de uitvoering van (beleids)taken. Op regionaal niveau blijft het realiseren van meer samenhang en afstemming tussen educatie en inburgering belangrijk aandachtspunt. Behalve de gemeenten speelt de RSD – mede als uitvoerder van de WI – hierin ook een belangrijke rol.

Bijlage 2

Lijst van afkortingen

PhOEI	Het Portefeuillehouders Overleg Educatie en Inburgering (PhOEI),
AOE	Ambtelijk Overleg Educatie
WEB	Wet Educatie & Beroepsonderwijs
ROC	Regionaal Opleidingen Centrum (WEB + MBO)
MBO	Middelbaar Beroepsonderwijs
AVO	Algemeen Vormend Onderwijs voor Volwassenen
VAVO	Voortgezet Algemeen Volwassenenonderwijs; bestaande uit leertrajecten VMBO, HAVO, VWO.
NT1	Nederlands voor Nederlandstaligen
NT2	Nederlands als Tweede Taal voor Anderstaligen
AT	Anderstaligen
VMBO	Vorbereidend Middelbaar Beroepsonderwijs
HAVO	Hoger Algemeen Vormend Onderwijs
VWO	Vorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs
VO	Voortgezet Onderwijs
BO	Basisonderwijs
WI	Wet Inburgering (ingevoerd per 01-01-2007)
GR	Gemeenschappelijke Regeling
RSD	Regionale Sociale Dienst
BI	Bureau Inburgering van de RSD
BSR	Bureau Schuldregeling van de RSD
Wwb	Wet werk en bijstand
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
RGP	Regeling Generaal Pardon